

Karlskrona den 8 december 2020

Dnr 14876.3.0072

Mora tingsrätt
(endast via e-post)

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0801

INKOM: 2020-12-18
MÅLNR: T 14318-20
AKTBIL: 1

Till hovrätten

ÖVERKLAGANDE

Klagande:

1. Göran Raukola, 440116-8952
Klövergatan 3
385 32 Torsås

2. Leena Raukola, 500625-2364
Klövergatan 3
385 32 Torsås

Ombud för 1 och 2:

Advokat Henrik Månsson
Amber Advokater Karlskrona KB
Ronnebygatan 49
371 34 Karlskrona

Motpart:

Sofia Öhrn, 861121-5560
Bengtsarvsvägen 7
792 90 Sollerön

MAGNUS LINDSTEN · CAROLINA LINDSTEN · HENRIK MÅNSSON · ELEONOR KJELLÉN
TOBIAS PETERSSON · JOHANNA PÅLSSON · LISA DANIELSSON

AMBER ADVOKATER KARLSKRONA KB · RONNEBYGATAN 49 · SE-371 34 KARLSKRONA
TEL +46-455-34 11 00 · FAX +46-455-184 05

BG 5615-3117 · ORG.NR/F-SKATTESEDEL 969676-7038 · VAT SE969676703801 · www.amberadvokater.se
HÄSSLEHOLM · JÖNKÖPING · KARLSKRONA · VÄRNAMO
ALMHULT · KRISTIANSTAD · NÄSSJÖ

Ombud: Advokat Åke Söderman
Advokaterna Söderman och Bergsten HB
Box 83
795 22 Rättvik

Överklagat avgörande: Mora tingsrätts dom 2020-11-18 i mål
T 1205-19

I egenskap av ombud för Göran Raukola och Leena Raukola enligt tidigare ingiven fullmakt får jag härmed överklaga tingsrättens dom och anföra följande.

1. YRKANDE

Göran Raukola och Leena Raukola yrkar att hovrätten ska bifalla deras vid tingsrätten förda talan.

Göran Raukola och Leena Raukola yrkar vidare ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten och i hovrätten med belopp som senare kommer att anges.

2. GRUNDER

Göran Raukola och Leena Raukola åberopar samma grunder för sin talan som vid tingsrätten.

3. UTVECKLING AV GRUNDERNA FÖR ÖVERKLAGANDET

Göran Raukola och Leena Raukola åberopar samma omständigheter för sin talan som vid tingsrätten men vill särskilt framhålla följande.

Parterna är relativt överens om bakgrunden till den aktuella tvisten. Det är ostridigt att Sofia Öhrn och Helena Raukola bodde tillsammans och att de var nära vänner. Det är vidare ostridigt att de inte hade någon sexuell relation. Frågan i målet är vilken juridisk benämning deras relation hade, framförallt om de var sambor i sambolagens mening.

Tvisten gäller bättre rätt till en försäkringsersättning. Detta eftersom Helena Raukola när hon avled hade en grupplivförsäkring i Folksam. Förmånstagare är i första hand make/sambo och i andra hand arvsberättigade släktingar, i detta fall föräldrarna Göran Raukola och Leena Raukola.

Enligt försäkringsvillkoren är det sambolagens definition av sambo som ska tillämpas vid tolkningen av försäkringsvillkoren. Det är ostridigt att Sofia Öhrn och Helena Raukola bodde stadigvarande tillsammans. Göran Raukola och Leena Raukola kan också i målet godta bedömningen att de hade ett gemensamt hushåll. Det bestrids dock att Sofia Öhrn och Helena Raukola hade ett parförhållande i lagens mening. Som tingsrätten konstaterar i domskälen är det den som påstår existensen av ett samboförhållande, dvs. Sofia Öhrn, som har bevisbördan för att ett parförhållande har förelegat.

Enligt sambolagens förarbeten och i lagkommentaren anges att personerna som sammanbor – för att det ska föreligga ett parförhållande – ska sammanbo i ett förhållande vari det normalt sett ingår ett sexuell samliv. Exempelvis är två kompisar eller syskon som bor ihop och delar på gemensamma kostnader (exempelvis avseende hyra och mat) samt gör många saker tillsammans inte överhuvudtaget att betrakta som sambor då de inte har en parrelation. Detta är numera ett vanligt förekommande fenomen, särskilt i storstäderna. Det är i denna kategori som Sofia Öhrns och Helena Raukolas relation ska hänföras, de hade inte ett parförhållande. Tingsrätten har i denna del gjort en felaktig bedömning.

Ibland kan det uppkomma gränsdragningsfrågor vid bedömningen av huruvida ett parförhållande har förelegat eller inte. Då kan personernas egna agerande ha

betydelse. Som angetts ovan är det ostridigt att Sofia Öhrn och Helena Raukola inte hade någon sexuell relation. Det är ostridigt att de inte var lesbiska eller homosexuella. De vittnen som hörts i målet har beskrivit att Sofia Öhrn och Helena Raukola ofta kallade sig för ”kombo” eller vänner, bland annat Naima Trogen, Ann-Sofie Snitt Harlén och brodern Anton Hennix Raukola. Vittnet Malin Trapp, som varit kontaktperson för Helena Raukola under tre-fyra år och haft många samtal om livsfrågor med henne, uppgav vid huvudförhandlingen att Sofia Öhrn och Helena Raukola inte var ett par och att de inte hade en kärleksrelation.

Även den av Göran Raukola och Leena Raukola skriftliga bevisningen ger starkt stöd för att Sofia Öhrn och Helena Raukola inte hade en parförhållande. I åberopade tidningsartiklar och utdrag från Facebook benämner Sofia Öhrn och Helena Raukola sig själva som kompisar och ”kombo”. Sofia Öhrn är på sin egen Facebook-sida angiven som singel. I psykiatrins krisplan anger Helena Raukola Sofia Öhrn som kombo. I åberopade journaler anges i huvudsak begreppen kompis, ”kombo” och vän. Inget i denna bevisning talar för att det är fråga om ett parförhållande.

Vissa vittnen har uppgett att Sofia Öhrn och Helena Raukola ibland kallade sig för sambor. Med tanke på att de oftast kallat sig för kompis och ”kombo” etc är det sannolikt så att de – när de sagt sambo – inte syftat på den legala definitionen i sambolagen utan helt sonika menat att de sammanbott, vilket är ostridigt att de gjort. Ett talande exempel på detta är att vittnet Malin Trapp i journaler vid sex tillfällen skrivit sambo, men under huvudförhandlingen varit tydlig med att Sofia Öhrn och Helena Raukola bara var kompisar. Det som är mer intressant är om man i handling visat att man är ett par. Det är inte visat att Sofia Öhrn och Helena Raukola har gjort det. De hade som sagt ingen sexuell relation och var inte lesbiska. De delade inte samma säng, de hade inte ens samma sovrum. De har inte agerat som ett par genom att exempelvis hålla varandra i handen, pussats etc. Det finns inget i utredningen som påvisar att det funnits en attraktion mellan Sofia Öhrn och Helena Raukola. Av journalutdragen framgår snarare en motsatt bild, nämligen att de bråkade mycket, att de hade en kris samt att Sofia Öhrn nämns mindre och mindre i journalerna över tid.

Vidare kan det vad gäller tingsrättens redogörelse för vad Maria Arnesson uppgett framhållas att hon berättade att det var Sofia Öhrn vid mötet om Helena Raukolas begravning sa att de varit kombos (i domen anges att "någon" sagt det).

Tingsrätten anför i domskälen (s. 12) att det framstår som orimligt att frågan om det föreligger ett samboförhållande skulle vara beroende av om det förekommer ett sexuellt samliv. Enligt lagens förarbeten och lagkommentaren är detta dock inte orimligt utan i stället huvudregeln. Sen är det i och för sig så, som i rättsfallet RH 1989:56, att om det tidigare förelegat ett sexuellt samliv men detta har upphört på grund av ålder, då kan det fortfarande anses föreligga ett samboförhållande. Men då har det som sagt tidigare förelegat en sexuell relation.

Tingsrätten påstår också i domskälen att det av utredningen i målet har framgått att Sofia Öhrn och Helena Raukola "av sin omgivning, dvs. vänner och grannar, uppfattades som sambor och även att de hade en kärleksrelation". Tingsrätten har i detta sammanhang helt bortsett från att de av Göran Raukola och Leena Raukola åberopade vittnena Naima Trogen (tidigare kollega), Ann-Sofie Snitt Harlén (tidigare kollega) och Malin Trapp (tidigare kontaktperson) berättat att Helena Raukola pratat om sig själv och Sofia Öhrn som vänner och "kombo". Vidare har vittnet Per Ericson uppgett att företrädare för Tomtelandet i Gesunda, där Sofia Öhrn tidigare arbetstränade, uppfattat dem som kompisar. De vittnen som kan anses falla under kategorin "vänner och grannar" torde vara Eva Blomkvist Ström, Marianne Forsberg, Bengt Lindborg och Ann-Britt Norin. Av vad som framgår av domen har endast Eva Blomkvist Ström och Bengt Lindborg som pratat om sambo. De har sagt att de uppfattade Sofia Öhrn och Helena Raukola som sambor. Intressant att notera i detta sammanhang är att Eva Blomkvist Ström i den tidigare tvisten mellan parterna (angående klander av testamente) inte nämnde något om att Sofia Öhrn och Helena Raukola var sambor, det har hon kommit på först i denna rättegång. Den enda i kategorin "vänner och grannar" som har pratat om begreppet kärleksrelation är Marianne Forsberg som sagt att hon tog för givet att Sofia Öhrn och Helena Raukola hade en kärleksrelation. Det är alltså en slutsats hon dragit.

Konklusionen av det som angetts i föregående stycke är att tingsrättens slutsats i domskälen att det av utredningen i målet har framgått att Sofia Öhrn och Helena Raukola av sin omgivning uppfattades som sambor och att de hade en kärleksrelation är kraftigt överdriven. Det kan dessutom tilläggas att värdet av vittnet Ann-Britt Norin ifrågasätts då hon på fråga uppgav att hon inte hjälper Sofia Öhrn med ekonomiska frågor, men att Göran Raukola och Leena Raukola i efterhand fått reda på att Ann-Britt Norin är god man åt Sofia Öhrn, vilket hon inte sa någonting om i förhöret.

Sammantaget har Sofia Öhrn inte styrkt att hon och Helena Raukola hade ett parförhållande. De var då inte sambor i sambolagens mening. Sofia Öhrn är därmed inte förmånstagare i grupplivförsäkringen. I stället har Göran Raukola och Leena Raukola styrkt att de har bättre rätt än Sofia Öhrn till försäkringsersättningen eftersom de är förmånstagare såsom arvsberättigade släktingar. Tingsrättens dom ska mot denna bakgrund ändras varvid Göran Raukola och Leena Raukolas talan ska vinna bifall.

4. BEVISNING

Göran Raukola och Leena Raukola åberopar samma bevisning som vid tingsrätten, dvs. den bevisning som anges i bevisuppgiften av den 6 april 2020 (tingsrättens aktbilaga 44) och den kompletterande bevisuppgiften av den 28 maj 2020 (tingsrättens aktbilaga 63). Parts- och vittnesförhören åberopas genom uppspelning av ljud- och bildupptagningarna från tingsrätten.

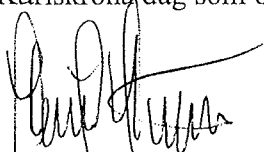
5. GRUNDER FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Prövningstillstånd ska meddelas eftersom det dels finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till, dels är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt.

Det finns skäl för ändringsdispens på grund av att tingsrätten felaktigt funnit att Sofia Öhrn och Helena Raukola hade ett parförhållande och ett samboförhållande i enlighet med vad som redovisats ovan.

Skälen för prejudikatdispens är följande. Det är inte helt ovanligt att exempelvis två kompisar eller syskon som bor ihop och delar på gemensamma kostnader samt gör mycket saker tillsammans. En sådan konstellation uppfyller två av tre rekvisit i sambolagen för att uppfylla kraven för en samborelation. Det är då av vikt att det i praxis blir klarlagt vad som krävs avseende det tredje rekvisitet, dvs. om ett parförhållande föreligger. Detta gäller särskilt i relationer där det som i detta fall är ostridigt att det inte föreligger (eller har förelegat) någon sexuell relation. Tingsrätten har i domskälen tagit upp rättsfallet RH 1989:56 som gällde förordnande av bodelningsförrättare, men i det fallet hade det ostridigt förelegat en sexuell relation tidigare. Liknande förhållanden förelåg i rättsfallet RH 2005:28, men där var det ostridigt att det förelåg ett parförhållande. Vidare finns ett annat rättsfall som tas upp i lagkommentaren, Kamrarrättens i Göteborgs dom den 1 juli 2015 i mål 1567-15. Det är ett socialförsäkringsmål där kamrarrätten inte uttalar sig om just detta med parförhållande i domskälen, men kommer fram till att ett samboförhållande förelegat. I det målet hade en kvinna sammanbott med en annan kvinna i tolv år och de delade sovrum. Det vaga domskälen i kombination med en annan bevisbörda (sökanden skulle där bevisa att hon var ensamstående) gör att det rättsfallet har lågt prejudikatvärde i sedvanliga tvistemål. Sammantaget saknas det prejudikat vad gäller frågan om vad som krävs för att det ska föreligga ett parförhållande när det inte föreligger (eller har förelegat) någon sexuell relation mellan personerna som är sammanboende och hur gränsdragningen ska göras mot kompisar som bor ihop.

Karlskrona dag som ovan.

Henrik Månsson

E-post henrik.mansson@amberadvokater.se